

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
27 лютого 2023 року № 4

Введено в дію _____ 2023 р.

Наказ ректора Хортицької
національної академії

ПРОГРАМА

вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької)
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності **016 Спеціальна освіта**
освітньо-наукової програми Спеціальна освіта
для вступників на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
«спеціаліст», освітнього рівня «магістр»

Запоріжжя-2023

Укладачі:

Єрмакова Н.М., кандидат філологічних наук

Корнелюк Б.В., кандидат філологічних наук, доцент

Чумакова К.О., кандидат філологічних наук

Рецензенти:

Приходько Г. І., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету

Макарук Л.Л., доктор філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Структура екзаменаційного білета.....	8
II. Критерії оцінювання.....	9
III. Навчальний матеріал з іноземної мови (англійської, німецької).....	11
Список рекомендованої літератури.....	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту до аспірантури з англійської/німецької мови як іноземної розраховано на здобувачів освіти, що вже отримали освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» або «магістр» та мають намір здобути ступінь доктора філософії у відповідній галузі наук.

Програму розроблено з урахуванням чинних положень, вимог та рекомендацій Вищої атестаційної комісії України, «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (Постанова Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 р. (зі змінами) та навчальної програми з іноземної мови у наукових дослідженнях.

Метою вступного іспиту з іноземної мови для вступників до аспірантури є визначення рівня знань, навичок і вмінь кандидатів, які дозволяють їм ефективно комунікувати у професійному, академічному та повсякденному контекстах усно та письмово; сприймати і розуміти монологічні та діалогічні висловлювання носіїв мови за професійними та науковими темами на рівні 85-90% інформації. Рівень навичок усного та письмового мовлення здобувачів має забезпечувати їм можливість готувати та презентувати повідомлення про різні аспекти наукової роботи, такі як: проблема, мета, методи, експеримент, обробка даних, висновки тощо.

Вступний іспит з іноземної мови має на меті оцінити рівень мовної, комунікативної, країнознавчої компетностей здобувачів, а також їхню здатність і готовність застосовувати знання і вміння у майбутній науковій діяльності у своїй галузі науки. Під час іспиту вступники повинні показати високий рівень володіння іноземною мовою усно та письмово на основі лексичного запасу 3500 лексичних одиниць.

Вступники мають продемонструвати знання лексичних, граматичних та орфоепічних норми англійської/німецької мови, вміння застосовувати їх у різних видах наукового мовлення та різних комунікативних ситуаціях, вміти

обґрунтовано висловлювати свою думку щодо суспільно-політичних, наукових та фахових питань усно та письмово.

Програма з іноземної мови для закладів вищої освіти України передбачає досягнення рівня володіння мовою B2 за міжнародною класифікацією CEFR. Для успішного складання вступного іспиту до аспірантури з англійської/німецької мови як іноземної вступник має продемонструвати такі вміння та навички:

1. Аудіювання:

1.1. Розуміти основні думки та виокремити потрібну інформацію під час обговорень, дискусій, офіційних виступів, лекцій, розмов, що стосуються наукового дослідження.

1.2. Розуміти загальний сенс і більшу частину важливих деталей в оригінальних радіо-, телепрограмах, подкастах пов'язаних з академічною та професійною сферами.

1.3. Розуміти повідомлення та інструкції в академічному та професійному оточенні.

1.4. Розуміти мету мовця і комунікативні наслідки його висловлювання, встановити позицію і точку зору мовця.

1.5. Визначати різні стилістичні реєстри в усному та письмовому спілкуванні з особами різного віку і соціального статусу.

2. Говоріння:

Діалогічне мовлення

2.1. Реагувати на основні ідеї та виокремлювати найважливішу інформацію під час обговорення, перемовин, лекцій, розмов, що стосуються майбутнього навчання в аспірантурі та наукового дослідження.

2.2. Чітко обґрунтовувати свою позицію щодо актуальних тем в академічному та професійному житті (семінари, дискусії, конференції тощо).

2.3. Поводитись відповідно до типових академічних і професійних ситуацій.

2.4. Здійснювати телефонні та відеорозмови академічного і професійного характеру, висловлювати думки щодо змісту оригінальних радіо- і телевізійних програм, подкастів, пов'язаних з академічною та професійною сферами.

2.5. Реагувати на оголошення, повідомлення та інструкції в академічному й професійному оточенні, адекватно визначити позицію/точку зору співрозмовника.

Монологічне мовлення

2.6. Виступати з готовими власними науковими презентаціями на різноманітні теми з академічної та професійної сфери.

2.7. Продувати монологічні висловлювання на широке коло тем, що стосуються спеціальності та наукового дослідження.

3. Читання:

3.1. Сприймати автентичні тексти, що стосуються наукового дослідження та спеціальності, зі спеціалізованих наукових журналів, енциклопедій, текстів дисертацій та інтернет-ресурсів.

3.2. Виявляти позицію і точки зору автора в автентичних текстах, пов'язаних з науковим дослідженням.

3.3. Розуміти мету автора наукового тексту і комунікативні ефекти висловлювання (наукових статей, анотацій, звітів тощо).

3.4. Розуміти деталі у наукових матеріалах, інструкціях, специфікаціях.

3.5. Розуміти автентичне академічне та професійне листування (електронні листи, повідомлення тощо)

4. Письмо:

4.1. Продувати зрозумілі докладні тексти різної тематики, що стосуються особистої, професійної та наукової сфер.

4.2. Писати стандартизовані звіти, пов'язані з науковим дослідженням.

4.3. Здійснювати листування іноземною мовою.

4.4. Писати іноземною мовою анотації, статті, повідомлення тощо.

4.5. Заповнювати форми для академічних і професійних цілей.

5. *Переклад:*

5.1. Вміти працювати з двомовним та одномовним словниками.

5.2. Обирати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти.

5.3. Давати адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

I. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Екзаменаційний білет з іноземної мови (англійської, німецької) складається з таких обов'язкових елементів:

1. Лексико-граматичний тест, який покликаний перевірити рівень володіння граматикою та лексикою іноземної мови, в обсязі, зазначеному у передмові.

2. Аудіювання з метою перевірки здатності сприйняття на слух монологічного або діалогічного мовлення академічного спрямування.

3. Читання зі словником оригінального тексту з фаху з подальшою точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу фрагменту тексту українською мовою та анотації прочитаного іноземною мовою. Обсяг перекладу тексту із розрахунку не менш ніж 750 друкованих знаків.

Анотація має складатися з вихідних даних про текст, виклад основного матеріалу, призначення. Її обсяг від 750 друкованих знаків.

4. Бесіда іноземною мовою за тематикою майбутнього дослідження для перевірки рівня сформованості вмінь монологічного та діалогічного мовлення.

Зразок

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

1. Лексико-граматичний тест.

2. Аудіювання.

3. Переклад фрагмента наукового тексту обсягом 750 друкованих знаків.
Анотація обсягом 750 друкованих знаків.

4. Усна співбесіда на тему наукового дослідження.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Знання кожного вступника оцінюються як середній бал за кожне з питань екзаменаційного білета.

«Відмінно»: вступник до аспірантури має вільно спілкуватись; виконувати зазначені види робіт з оригінальним текстовим та аудіо матеріалом; читати та виконувати адекватний письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Добре»: вступник до аспірантури повинен вміти спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вищих навчальних закладів; виконувати на належному рівні зазначені види робіт з оригінальним текстовим та аудіо матеріалом; читати та виконувати зрозумілий письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Задовільно»: вступник повинен вміти на елементарному рівні спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вищих навчальних закладів; частково виконувати зазначені види робіт з оригінальним текстовим та аудіо матеріалом; читати та виконувати базовий письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

«Незадовільно»: вступник не може спілкуватись у межах вивченого мовного матеріалу, передбаченого типовими програмами вищих навчальних закладів, виконувати зазначені види робіт з оригінальним текстовим та аудіо матеріалом; читати та виконувати навіть базовий письмовий переклад оригінального тексту за допомогою галузевого словника.

Прохідний бал за іспит дорівнює 60 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати вступник за кожним питанням білета складає:

- 1 питання – 30 балів
- 2 питання – 20 балів
- 3 питання – 40 балів
- 4 питання – 10 балів

Національна шкала	«5» відмінно	«4» добре		«3» задовільно		«2» незадовільно
Шкала академії	90–100	85 – 89	75 – 84	70 – 74	60 – 69	1 – 59
Шкала ЄКТС	A	B	C	D	E	F

Якщо вступник під час іспиту набрав від 0 до 59 балів, то ця кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

Оцінювання рівня знань вступників до аспірантури проводиться кожним із членів екзаменаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання.

III. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ)

1. *Граматичний мінімум:*

Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:

1. The Sentence. Word order in the sentence.
2. Affirmative, Negative and Interrogative Sentences. Types of questions.
4. The Noun. The Plural. Countable and Uncountable nouns.
5. The Article.
6. The Pronoun. Personal, Possessive, Demonstrative, Interrogative, Indefinite, Relative, Reciprocal and Reflexive Pronouns.
7. There is, there are.
9. The Adjective. Comparative and superlative adjectives.
10. The Adverb. Comparative and superlative adverbs.
11. The Numeral. Cardinal and ordinal numbers.
12. The Preposition. Prepositions of time, place, movement. Dependent prepositions.
13. Impersonal Sentences.
14. The Verb.
15. The Mood. Indicative, Subjunctive, Imperative.
16. Tenses in the Active Voice.
17. Tenses in the Passive Voice.
18. Modal verbs and their equivalents.
19. Participles. Infinitive. Gerund.
20. Direct and Indirect Speech. Sequence of Tenses.
21. Conditional Sentences.

Граматичний мінімум з німецької мови передбачає знання таких тем:

1. Das Verb (Hilfsverben, schwachen und starken Verben, Modalverben).
2. Das Partizip. (I, II).

3. Die Zeitformen (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, II,).
4. Das Passiv
 5. Das Stativ
 6. Der Infinitiv
 7. Der Imperativ
 8. Der Konjunktiv
 9. Das Substantiv (Deklination, Bildung der Mehrzahl, Artikel).
 10. Das Adjektiv (Deklination, Steigerungsstufen).
 11. Das Pronomen (Personalpronomen, Reflexivpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Relativpronomen).
 12. Sätze.
 13. Der Text.
 14. Direkte Rede und indirekte Rede.

2. Лексичний мінімум:

Лексичний мінімум, яким має володіти вступник до аспірантури, складає не менш ніж 3500 лексичних одиниць та включає загальнонаукову й спеціалізовану галузеву лексику.

Для роботи над іншомовною літературою з фаху вступник також має знати найбільш уживані фразеологічні одиниці та аббревіатури, що прийняті в галузі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова

1. Валігура О. Тестові завдання з англійської мови. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 192 с.
2. Ільченко О. М. Англійська мова для науковців: Підручник. К. : КОДР, 1996. 241 с.
3. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2001. 448 с.
4. Максимук В. Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарноприродничих спеціальностей університетів. Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, 2012. 232 с.
5. Мартиненко А.О. Англійська граматики в таблицях: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, без змін. К. : КНЕУ, 2006. 168 с.
6. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2018. 360 с.
7. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ : Києво-Могилянська академія, 2018. 628 с.
8. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма. English Academic Writing for Students and Researchers : [навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців]. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 218 с.
9. Evans V., Dooley J., Minor R.. Career Paths: Kindergarten Teacher. London : Express Publishing, 2017. 121 p.
10. Foley M., Hall D. My Grammar Lab B1/B2. Harlow : Pearson Education Ltd, 2012. 371 p.
11. Gastel B. How to write and publish a scientific paper. Greenwood, 2016. 330 p.
12. Hofmann A. H. Scientific Writing and Communication: Papers, Proposals and Presentations. Oxford University Press, 2013. 726 p.
13. Leki I. Academic writing: Exploring processes and strategies. Cambridge University Press, 1998. 433 p.

14. Malcolm Mann, Steve Taylore-Knowles. Destination B2. Grammar and Vocabulary. Macmillan Publishers Limited, 2008. 212 p.
15. Murphy R. English Grammar in Use. 5th Edition. Cambridge University Press, 2018.
16. Taylor J., Zeter J. Career Paths: Business English. London: Express Publishing, 2011. 120 p.
17. Swan M., Walter C. How English Works. Oxford : Oxford University Press, 2018. 358с.
18. Zhabotynska S. English clichés of scholarly texts: A thesaurus (Materials for teaching Academic Writing). Summer school 'English Research Writing in Linguistics'. Kyiv : Kyiv National Linguistic University, 2015. 75 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Дроздов В. Короткі поради: Як написати анотацію? (вебінар). URL: <https://saiup.org.ua/novyny/korotki-porady-yak-napysaty-anotatsiyu/> (дата звернення: 20. 07. 2023).
2. Career Paths Business English. URL: <http://www.careerpaths-esp.com> (дата звернення: 20. 07. 2023).
3. Career Paths Business English. URL: <http://www.expresspublishing.co.uk> (дата звернення: 20. 07. 2023).
4. Все для вивчення іноземних мов. URL: <http://www.movi.com.ua> (дата звернення: 20. 07. 2023).
5. Macmillan Education. URL: <http://www.macmillanukraine.com> (дата звернення: 20. 07. 2023).
6. BBC Learning English. URL: <http://www.bbc.co.uk/learningenglish/> (дата звернення: 20. 07. 2023).
7. British Council: Learn English Online. URL: <http://learnenglish.britishcouncil.org/en> (дата звернення: 20. 07. 2023).

Німецька мова

1. Андрійко В.І., Дмитренко О.П., Копил Г.О. та ін. Практична граматикика німецької мови – підвищений рівень : навч. посіб. для студ. екон. спец. К.: КНЕУ, 2015. 130 с.
2. Великий німецько-український словник [укладач: В. Мюллер]. 2-е вид., випр. та доп. К. : Чумацький шлях, 2007. 792 с.
3. Гавриш О.О.. Ділова кореспонденція німецькою мовою : практикум. К. : КНЕУ, 2014. 262 с.
4. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга, 2006. 512 с.
5. Носенко М.М., Резнік В.Г. Практикум-аудіотренінг з дисципліни «Практичний курс другої іноземної (німецької) мови». Біла Церква, 2019. 36 с.
6. Bolten J., Gehrke E. Marktchance Wirtschaftsdeutsch, EmstKlett Verlag, Stuttgart. 1997.
7. Brockhaus im Text und Bild. Digitalversion. – Mannheim: Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus, 2002.
8. Duden – Deutsches Universalwörterbuch, Digitalversion, © 2002 Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus, Mannheim, 2002.
9. Ehlich K., Steets A. Wissenschaftlich schreiben – lehren und lernen. Berlin: Gruyter. 2003. 125 S.
10. Graefen G., Moll M. Wissenschaftssprache Deutsch: lesen – verstehen – schreiben. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. Frankfurt am Main: Peter Lang. 2011. 181 S.
11. Kornmeier M. Wissenschaftlich schreiben leicht gemacht. Für Bachelor, Master und Dissertation. 8. Aufl. Taschenbuch. Utb. 2018.
12. Kußmaul P. Verstehen und Übersetzen- [Ein Lehr- und Arbeitsbuch]. Tübingen: Narr Verlag, 2010. 217 S.
13. Nicolas G., Sprenger M., Weermann W. Wirtschaft – auf Deutsch, Klett Edition Deutsch, München. 1991. 223 S.

14. Reimann M. Grundstufen-Grammatik. Für Deutsch als Fremdsprache. Erklärungen und Übungen. Ismaning: Hueber Verlag, 2006. 239 S.
15. Stolze R. Fachübersetzen. Ein Lehrbuch für Theorie und Praxis. Berlin: Frank & Timme, 2009. 420 S.
16. Wagner S., Böschel C. Sicher! Deutsch als Fremdsprache. Niveau B2. Ismaning: Hueber, 2017.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Heuber Freude an Sprachen. URL: http://www.hueber.de/seite/landeskunde_daf (дата звернення: 20. 07. 2023).
2. Heuber Menschen. URL: <https://www.hueber.de/menschen/lernen> (дата звернення: 20. 07. 2023).
3. Online-Aufgaben und Übungen. URL: <https://www.aufgaben.schubert-verlag.de/> (дата звернення: 20. 07. 2023).
4. Übersetze dir mit PONS die Welt. URL: <https://de.pons.com/> (дата звернення: 20. 07. 2023).
5. Kostenlos Deutsch üben. URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/spr/ueb.html> (дата звернення: 20. 07. 2023).
6. URL: <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055> (дата звернення: 20. 07. 2023).
7. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/deutsch-interaktiv/s-2237> (дата звернення: 20. 07. 2023).